

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 listopada 2014 roku odmówił T. M. prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie osiągnął wieku emerytalnego oraz na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udokumentowany ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 29 lat i 24 dni, w tym 8 miesięcy i 12 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia, jako uczeń od dnia 2 września 1969 roku do dnia 31 stycznia 1972 roku w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...), ponieważ okres nauki zawodu nie jest okresem zaliczonym do okresów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych oraz okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) od dnia 1 lutego 1972 roku do dnia 25 października 1973 roku, od dnia 6 listopada 1975 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku oraz od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku tj. z wyłączeniem okresu służby wojskowej oraz okresów niewykonywania pracy przebytych po dniu 14 listopada 1991 roku, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z powodu braku świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez zakład pracy. Organ rentowy wskazał, że przedłożona dokumentacja zastępcza w postaci umowy o pracę, angaży wskazuje, że T. M. był zatrudniony na stanowiskach elektromontera, elektryka, brygadzysty - elektromontera. Natomiast stanowiska te nie są wymienione w zarządzeniu resortowym, któremu podlegał zakład pracy tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku, ponadto dokumentacja zastępcza nie zawiera informacji, o uprawnieniach do wypłaty dodatku za pracę w warunkach szkodliwych.

/decyzja k. 83-84 akt ZUS/

W dniu 19 grudnia 2015 roku T. M. uznając powyższą decyzję za krzywdzącą, złożył od niej odwołanie, wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu podniósł, że w swojej ocenie spełnia wszystkie wymagane warunki powołanej przez organ rentowy ustawy. Odwołujący podniósł, iż pracę tą w okresie wymaganym i wymienionym w ustawie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera przy remontach w Przedsiębiorstwie Produkcji (...), za co otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych oraz deputat mleka należny przy tych warunkach pracy. Wskazał, iż świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach otrzymał z Archiwum Zakładowego przy Urzędzie Wojewódzkim w Ł..

/odwołanie k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy odnosząc się do zarzutów odwołującego podniósł, że dodatek za pracę w szczególnych warunkach nie był skarżącemu wypłacany w każdym miesiącu, ani w jednej wysokości. Natomiast dodatek za pracę w szczególnych warunkach przyznawany jest za każdą godzinę pracy przepracowaną w warunkach szkodliwych, wysokość dodatku szkodliwego dla Pana M. jest w poszczególnych miesiącach różna, nie można zatem ustalić, że prace w warunkach szkodliwych wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Fakt otrzymywania dodatku za pracę w warunkach szkodliwych nie przesądza o tym, że praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto podniesiono, że nie można uwzględnić świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez Archiwum Zakładowe w Ł., ponieważ archiwum nie jest uprawnione do wystawiania takich dokumentów.

/odpowiedź na odwołanie k. 6-6 odwrót/

Decyzją z dnia 6 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił decyzję z dnia 9 grudnia 2015 roku, w części dotyczącej uzasadnienia i ponownie odmówił T. M. prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia jako uczeń od dnia 2 września 1969 roku do dnia 31 stycznia 1972 roku w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...), ponieważ okres nauki zawodu nie jest okresem zaliczonym do okresów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresu służby wojskowej od dnia 26 października 1973 roku do dnia 15 października 1975 roku oraz okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) od dnia

6 listopada 1975 roku do dnia 31 grudnia 1984 roku, od dnia 1 stycznia 1985 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku oraz od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku (z wyłączeniem okresów niewykonywania pracy przebytych po dniu 14 listopada 1991 roku, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) wobec braku świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez zakład pracy. Organ rentowy wskazał, że przedłożona dokumentacja zastępcza w postaci umowy o pracę, angaży wskazuje, że T. M. był zatrudniony na stanowiskach elektromontera, elektryka, brygadzysty - elektromontera. Natomiast stanowiska te nie są wymienione w zarządzeniu resortowym, któremu podlegał zakład pracy tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku, ponadto dokumentacja zastępcza nie zawiera informacji, o uprawnieniach do wypłaty dodatku za pracę w warunkach szkodliwych. Odnosząc się do przedłożonej dokumentacji organ rentowy wskazał, iż wynika z niej, że ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach, lecz nie był skarżącemu wypłacany w każdym miesiącu, ani w jednej wysokości. Fakt otrzymywania dodatku za pracę w warunkach szkodliwych nie przesądza o tym, że praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca w warunkach szczególnych nie jest zaś tożsama z pracą w warunkach szkodliwych, a za taką otrzymywał ją skarżący.

/decyzja k. 91-92 akt ZUS/

Powyższą decyzję organu rentowego wnioskodawca uznał również za krzywdzącą i w dniu 9 marca 2013 roku reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył od niej odwołanie, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie prawa skarżącego do emerytury oraz zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do wypłaty niniejszego świadczenia od daty złożenia wniosku z dnia 19 listopada 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami od daty przyznania prawa do emerytury do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 32 oraz 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez nieprzyznanie skarżącemu prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nieuwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania służby wojskowej oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 77 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, nieuwzględnienie wszystkich dowodów oraz okoliczności faktycznych, mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, skutkujące przyjęciem błędnych ustaleń faktycznych.

/odwołanie k. 2-14 akt o sygn. VIII U 871/15/

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji z dnia 6 lutego 2015 roku organ rentowy wniósł o połączenie sprawy ze sprawą o sygn. akt VIII U 130/15, gdyż sprawy są ze sobą w związku ponieważ dotyczą prawa do emerytury wcześniejszej oraz wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 16-16 odwrót akt o sygn. VIII U 871/15/

Postanowieniem z dnia 21 września 2015 roku Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy z odwołania T. M. od decyzji organu rentowego z dnia 9 grudnia 2014 roku i z dnia 6 lutego 2015 roku.

/postanowienie – k. 47 akt o sygn. VIII U 871/15/

Na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 18 grudnia 2014 roku, a także wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik organu rentowego wnosił o oddalenie odwołania.

/stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy: 00:00:52, 00:37:12 – płyta CD k. 135, stanowisko pełnomocnika ZUS: 00:37:12 – płyta CD k. 135/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. M. urodził się w dniu (...).

/bezsporne wniosek – k. 1-8 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 19 listopada 2014 roku. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/wniosek – k. 1 -8 plik II akt ZUS/

W okresach od dnia 2 września 1969 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku oraz od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. (wcześniejsze nazwy: (...) Kombinat (...) w Ł., (...) Kombinat Budowlany (...) w Ł.) w pełnym wymiarze czasu pracy.

/bezsporne, a nadto zaświadczenie Archiwum Zakładowego w Ł. z dn. 31.12.2014 r. – k. 36, świadectwa pracy w aktach osobowych w kopercie k. 41 akt o sygn. VIII U 871/15/

Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. zajmowało się budowaniem fabryk i osiedli mieszkaniowych.

/zeznania wnioskodawcy: 00:04:29 – płyta CD k. 70 w zw. z 00:15:09 – płyta CD k. 135/

W początkowym okresie od dnia 2 września 1969 roku do i dnia 31 stycznia 1972 roku T. M. był zatrudniony jako uczeń praktycznej nauki zawodu – elektromonter.

/umowa o zatrudnienie robotnika młodocianego w celu nauki zawodu w przedsiębiorstwie budowlanym i budowlano - montażowym z dn. 2.09.1969 r. – akta osobowe w kopercie k. 41 akt o sygn. VIII U 871/15, świadectwo pracy z dn. 15.02.1972 r. – k. 3 plik I akt ZUS, zaświadczenie Archiwum Zakładowego w Ł. z dn. 31.12.2014 r. – k. 36/

T. M. był uczniem (...) Szkoły Budowlanej, przez część dni w tygodniu odbywał naukę w szkole, w pozostałych dniach w tygodniu odbywał praktyki w zakładzie pracy. Ilość dni przeznaczonych na naukę i praktyki zależała od klasy, w której był wnioskodawca w danym roku.

/zeznania wnioskodawcy: 00:15:09 – płyta CD k. 135/

W kolejnym okresie od dnia 1 lutego 1972 roku do dnia 25 października 1973 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku elektromontera.

/świadectwo pracy z dn. 19.08.1988 r. – k. 6 plik I akt ZUS, zaświadczenie Archiwum Zakładowego w Ł. z dn. 31.12.2014 r. – k. 36/

Faktycznie dopiero po ukończeniu szkoły tj. od dnia 1 września 1972 roku wnioskodawca został pełnoetatowym pracownikiem i powierzono mu stanowisko elektromontera.

/zeznania wnioskodawcy: 00:04:29 – płyta CD k. 70 w zw. z 00:15:09 – płyta CD k. 135/

Wnioskodawca odbywał służbę wojskową w okresie od dnia 26 października 1973 roku do dnia 15 października 1975 roku.

/kopia książeczki wojskowej – k. 24-35/

T. M. po zwolnieniu ze służby wojskowej został ponownie przyjęty do pracy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. z dniem 6 listopada 1975 roku.

W umowie o pracę z dnia 6 listopada 1975 roku wskazano, że wnioskodawcy powierzono stanowisko elektromontera w D. Głównego Inżyniera (...). Stanowisko takie zostało również wymienione w angażu z dnia 31 lipca 1976 roku, z dnia 25 lipca 1977 roku, z dnia

1 czerwca 1978 roku, z dnia 2 maja 1979 roku, z dnia 22 kwietnia 1980 roku, z dnia 1 sierpnia 1980 roku, z dnia 26 maja 1982 roku. W angażu z dnia 1 sierpnia 1982 roku wskazano,

że wnioskodawca jest zatrudniony na stanowisku elektryka. W kolejnych angażach z dnia

1 listopada 1982 roku, z dnia 1 kwietnia 1983 roku, z dnia 1 listopada 1985 roku, z dnia

1 października 1986 roku oraz z dnia 1 lipca 1987 roku wskazano stanowisko elektromontera. W świadectwie pracy z dnia z dnia 19 sierpnia 1988 roku wystawionym przez Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w Ł. wskazano, że T. M. był zatrudniony w w/w zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 1 lutego 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku na stanowiskach elektromontera i elektromechanika.

/umowa o pracę z dn. 6.11.1975 r., angaż z dn. 31.07.1976 r., angaż z dn. 25.07.1977 r., angaż z dn. 1.06.1978 r., angaż z dn. 2.05.1979 r., angaż z dn. 22.04.1980 r., angaż z dn. 1.08.1980 r., angaż z dn. 26.05.1982 r., angaż z dn. 1.08.1982 r., angaż z dn. 1.11.1982 r., angaż z dn. 1.04.1983 r., angaż z dn. 1.11.1985 r., angaż z dn. 1.10.1986 r., angaż z dn. 1.07.1987 r., świadectwo pracy z dn. 19.08.1988 r. – akta osobowe w kopercie k. 41 akt o sygn. VIII U 871/15, zaświadczenie Archiwum Zakładowego w Ł. z dn. 31.12.2014 r. – k. 36/

W ramach zatrudnienia w w/w zakładzie pracy T. M. pracował

w kilkuosobowej brygadzie remontowej, w skład której wchodził elektromonterzy, mechanicy, ślusarze i spawacze. Do obowiązków wnioskodawcy należała naprawa urządzeń elektrycznych w formach używanych do produkcji prefabrykatów betonowych do budowy domów oraz do produkcji kominów przemysłowych, wentylacyjnych i szybowych. Były to wielkich rozmiarów poziome i pionowe formy metalowe, z rozsuwanymi ścianami, pracowały w nich siłowniki, wibratory, para technologiczna do nagrzewania. W poszczególnych formach produkowano prefabrykaty o masie 5, 10 i 18 ton. Do jednej formy włączano 60 ton masy betonowej. Praca odbywała się bezpośrednio na hali produkcyjnej. Na czas remontu dana forma była wyłączana, pozostałe formy dalej pracowały. Wnioskodawca wraz z pozostałymi członkami brygady wchodził do środka formy celem wykonania napraw. Wymieniano zawory, wibratory, siłowniki i przewody elektryczne. Dodatkowo brygada wnioskodawcy zajmowała się naprawami silników pomp próżniowych, które transportowały cement do silosów oraz tunelów z taśmociągami, które odbierały kruszywo z hałd. Pracowały w nich silniki i inne urządzenia elektryczne, które wymagały remontów. Naprawy były dokonywane na miejscu w tunelu, w którym panowało wysokie zapylenie. Na terenie zakładu był też warsztat, z którego brygada pobierała narzędzia, sporadycznie dokonywano tam napraw jakiś elementów np. elektrozaworu.

/zeznania świadka F. L.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka J. N.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka E. P.: 01:25:55 – płyta CD k. 70, zeznania świadka J. Ż.: 01:37:02 – płyta CD k. 70, zeznania wnioskodawcy: 00:04:29, 00:27:21 – płyta CD k. 70 w zw. z 00:15:09 – płyta CD k. 135/

Wnioskodawca pracował w systemie trzymianowym tj. co najmniej 8 godzin dziennie w godzinach od 6:00 do 14:00, od 14:00 do 22:00 lub od 22:00 do 6:00, zdarzała się też praca w nadgodzinach. Na hali produkcyjnej, gdzie wnioskodawca wykonywał swoje obowiązki panował hałas, zapylenie, wewnątrz form panowała również wysoka temperatura oraz czuć było opary substancji chemicznej, którą je smarowano - formolu. Pracownicy brygady remontowej pracowali w ubraniach roboczych i specjalnym obuwiu, które należało często wymieniać, gdyż niszczyła je wysoka temperatura.

/zeznania świadka F. L.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka J. N.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka E. P.: 01:25:55 - płyta CD k. 70, zeznania świadka J. Ż.: 01:37:02 - płyta CD k. 70, zeznania wnioskodawcy: 00:04:29, 00:27:21 - płyta CD k. 70 w zw. z 00:15:09 - płyta CD k. 135/

Wnioskodawca ponownie został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. od dnia 9 stycznia 1990 roku i powierzono mu stanowisko elektromontera w Oddziale M.-E.. W angażach z dnia 1 kwietnia 1990 roku, z dnia 1 czerwca 1990 roku, z dnia 1 listopada 1990 roku, 30 kwietnia 1991 roku oraz z dnia 13 września 1991 roku, jako stanowisko zajmowane przez T. M. wymieniono - elektryk. Angażem z dnia 13 września 1991 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki brygadzisty zespołu elektryków w Oddziale M.-E..

W angażu z dnia 31 października 1991 roku oraz z dnia 1 stycznia 1992 roku wskazano, że T. M. jest zatrudniony na stanowisku brygadzisty - elektromontera. W świadectwie pracy z dnia z dnia 31 lipca 1992 roku wystawionym przez Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w Ł. wskazano, że T. M. był zatrudniony w w/w zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku na stanowisku elektromontera.

/umowa o pracę z dn. 9.01.1990 r., umowa o pracę z dn. 1.02.1990 r., angaż z dn. 1.04.1990 r., angaż z dn. 1.06.1990 r., angaż z dn. 1.11.1990 r., angaż z dn. 30.04.1991 r., angaż z dn. 13.09.1991 r., angaż z dn. 31.10.1991 r., angaż z dn. 20.01.1992 r., świadectwo pracy z dn. 31.07.1992 r. - akta osobowe w kopercie k. 41 akt o sygn. VIII U 871/15/

W ramach zatrudnienia na stanowisku brygadzisty - elektromontera wnioskodawca dodatkowo zajmował się rozdzieleniem prac i sam wykonywał czynności elektromontera jak we wcześniejszym okresie zatrudnienia.

/zeznania świadka J. Ż.: 01:37:02 - płyta CD k. 70, zeznania wnioskodawcy: 00:27:21 - płyta CD k. 70 w zw. z 00:15:09 - płyta CD k. 135/

W spornych okresach zatrudnienia wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach oraz mleko do picia.

/listy płac - w kopercie k. 41 akt o sygn. VIII U 871/15, zeznania świadka F. L.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka J. N.: 00:54:51 - płyta CD k. 70, zeznania świadka J. Ż.: 01:37:02 - płyta CD k. 70/

W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym w dniu 18 listopada 2000 roku przez Zakład (...) przy (...) Urzędzie Wojewódzkim w Ł. Archiwum Zakładowe wskazano, że T. M. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. w okresie od dnia 1 lutego 1972 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku oraz od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku i w okresach tych stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy budowie oraz remoncie chłodni kominowych i kominów przemysłowych na stanowisku elektromontera wymienione w wykazie A dział V poz. 2 pkt. 6 stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia

1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę (Dz. Urz. MBiPMB Nr 3 poz.6). Świadectwo to zostało wystawione na podstawie dokumentacji osobowej zlikwidowanego Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w Ł..

/świadectwo pracy w szczególnych warunkach - k.13-14 plik II akt ZUS, zeznania świadka J. W.: 00:46:06 - płyta CD k. 70/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia.

/decyzja k. 91-92 akt ZUS/

Wnioskodawca udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż pracy w wymiarze 29 lat i 24 dni, w tym 28 lat, 4 miesiące i 12 dni okresów składkowych oraz

8 miesięcy i 12 dni okresów nieskładkowych.

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowej ze spornych okresów pracy wnioskodawcy, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków F. L., J. N., E. P. oraz J. Ż. pracujących z wnioskodawcą w okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł., a zatem posiadających wiedzę odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i rodzaju wykonywanych przez niego czynności, a także świadka J. W. - osoby która wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i płacowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd pominął dowód z dokumentacji nadesłanej przez Archiwum Państwowe w Ł. znajdujących się w jednostce zatytułowanej (...) Kombinat Budowlany (...) Ł. -kontrolę” z lat 1976-1986 sporządzone z akt państwowej Inspekcji Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Ł., albowiem dokumenty te pozostawały bez związku z przedmiotem sporu.

Sąd pominął także dowód z zeznań świadka J. G. – pracownika Państwowej Inspekcji Pracy, gdyż nie posiadał on żadnej wiedzy na okoliczność warunków pracy wnioskodawcy, zakresu jego obowiązków pracowniczych, wymiaru czasu pracy. Świadek nie przeprowadzał też kontroli zakładu pracy, w którym pracował wnioskodawca w spornym okresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołania zasługują na uwzględnienie i jako takie skutkują zmianą zaskarżonych decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku Nr 748 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku ust. 2 w/w przepisu uległ zmianie poprzez rezygnację ustawodawcy z warunku rozwiązania stosunku pracy (ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – art. 1 – Dz. U. z 2012r., poz. 637)

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu 18 grudnia 2014 roku, braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym oraz wymaganych na dzień 1 stycznia 1999 roku okresów składkowych i nieskładkowych.

W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek, co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków i z przesłuchania wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dokumentacji osobowej z spornych okresów zatrudnienia.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę elektromontera w okresach od dnia 1 września 1972 roku do dnia 25 października 1973 roku, od dnia 6 listopada

1975 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku (z przerwą spowodowaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej od dnia 26 października 1973 roku do dnia 15 października 1975 roku) oraz od dnia 9 stycznia 1990 roku do dnia 31 lipca 1992 roku.

Wykonywał zatem prace wymienione w wykazie A, dziale XIV pod poz. 25 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, określone jako prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Z uwagi na charakter działalności Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w Ł. – produkcja prefabrykatów betonowych do budowy domów oraz budowli przemysłowych - podstawowymi pracami w nich wykonywanymi były prace betoniarskie i zbrojarskie, które z kolei wymienione są w dziale V poz. 4, tegoż wykazu.

Przyczyną nieuwzględnienia przez organ rentowy tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych był fakt wystawienia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez Zakład (...) przy (...) Urzędzie Wojewódzkim w Ł. Archiwum Zakładowe oraz fakt, iż przedłożona dokumentacja zastępcza w postaci umowy o pracę, angażu wskazuje na to, że T. M. był zatrudniony na stanowiskach elektromontera, elektryka, brygadzysty - elektromontera. Natomiast stanowiska te nie są wymienione w zarządzeniu resortowym, któremu podlegał zakład pracy tj. Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku.

Z zeznań świadków F. L., J. N., E. P. oraz J. Ż., którzy byli zatrudnieni w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł., na stanowisku spawacza-ślusarza w latach 1972-1982 w przypadku świadka F. L., na stanowisku betoniarza w latach 1974-1979 oraz 1985-1986 w przypadku świadka J. N., na stanowisku robotnika, brygadzysty i operatora suwnicy w latach 1974-1988 w odniesieniu do świadka E. P. oraz na stanowisku elektryka w latach 1979-1992 w przypadku świadka J. Ż. wynika, iż w spornych okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na bieżącej konserwacji urządzeń elektrycznych na oddziale będącym w ruchu. Świadkowie ci zeznali, że do obowiązków wnioskodawcy należała naprawa urządzeń elektrycznych w formach używanych do produkcji prefabrykatów betonowych do budowy domów oraz do produkcji kominów przemysłowych, wentylacyjnych i szybowych. Były to wielkich rozmiarów poziome i pionowe formy metalowe, z rozsuwanymi ścianami, pracowały w nich siłowniki, wibratory, para technologiczna do nagrzewania. Praca odbywała się bezpośrednio na hali produkcyjnej. Na czas remontu dana forma była wyłączana, pozostałe formy dalej pracowały. Wnioskodawca wraz z pozostałymi członkami brygady wchodził do środka formy celem wykonania napraw. Wymieniał zawory, wibratory, siłowniki i przewody elektryczne. Dodatkowo odwołujący zajmował się naprawami silników pomp próżniowych, które transportowały cement do silosów oraz tunelów z taśmociągami, które odbierały kruszywo z hałd. Pracowały w nich silniki i inne urządzenia elektryczne, które wymagały remontów. Naprawy były dokonywane na miejscu w tunelu, w którym panowało wysokie zapylenie. Wnioskodawca tego rodzaju pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie było przestojów w przedsiębiorstwie. Ponadto z zeznań świadka J. Ż. oraz zeznań wnioskodawcy wynika, iż w okresie, w którym powierzono mu również obowiązki brygadzysty, był brygadzystą pracującym i nadal dokonywał napraw urządzeń na oddziale będącym w ruchu. Na hali produkcyjnej, gdzie wnioskodawca wykonywał swoje obowiązki panował hałas, zapylenie, wewnątrz form panowała również wysoka temperatura oraz unosiły się opary substancji chemicznej, którą je smarowano. W spornych okresach zatrudnienia odwołujący otrzymywał również dodatek w szczególnych warunkach. Wnioskodawca pracował w ubraniach roboczych i specjalnym obuwiu, które należało często wymieniać, gdyż niszczyła je wysoka temperatura. Powyższe znajduje potwierdzenie w zeznaniach wnioskodawcy, a także w zachowanej dokumentacji osobowej ze spornego okresu. Wnioskodawca sprecyzował, że faktycznie pracę pełnoetatowego pracownika powierzono mu dopiero po ukończeniu szkoły tj. z dniem 1 września 1972 roku.

Ponadto Sąd analizując okres zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. uznał, że istnieją podstawy do zaliczenia, jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej.

T. M. w spornym okresie zatrudnienia został powołany do odbycia służby wojskowej i w tym celu w dniu 25 października 1973 roku został zwolniony z pracy celem zrealizowania tego obowiązku. Służbę wojskową wnioskodawca odbywał w okresie od dnia

26 października 1973 roku do dnia 15 października 1975 roku i powrócił do tego samego zakładu pracy na wcześniej zajmowane stanowisko elektromontera z dniem 6 listopada 1975 roku, co wprost wynika z dokumentacji zawartej w aktach osobowych i z zeznań skarżącego.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/ M.P.Pr. (...)).

Zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Równocześnie trzeba podkreślić, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w w/w wyroku, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach,

to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołanie wyżej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Ponadto, zdaniem Sądu Najwyższego, za przyjętą wykładnią przemawiają także regulacje szczególne dotyczące przesłanek nabycia prawa do szczególnych rodzajów emerytur: górniczej (art. 34, 35 i 38 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) lub emerytury kolejowej (art. 40, 41 i 45 tej ustawy) przez pracowników urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 roku, zważywszy że powołane unormowanie *expressis verbis* okresy służby wojskowej uznają za okresy zaliczane do okresów rodzajów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach (pracy górniczej lub zatrudnienia na kolei), wymaganych do nabycia emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym.

Należy dodać, że w okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej obowiązywały: dekret z dnia 25 czerwca 1954 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958r., Nr 23 poz. 97, ze zm.), ustawa z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6, ze zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39, poz. 176, ze zm.), stanowiące akt wykonawczy do wyżej wskazanego dekretu z dnia 25 czerwca 1954 roku, które zachowało moc na podstawie art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku okresy wymienione w art. 8 dekretu zalicza się do wymaganych okresów zatrudnienia tak jak zatrudnienie w II kategorii, z wyjątkiem tych okresów służby wojskowej, które w myśl obowiązujących przepisów podlegają zaliczeniu do I kategorii zatrudnienia. Jeżeli jednak pracownik bezpośrednio przed okresami wymienionymi w art. 8 dekretu wykonywał zatrudnienie w I kategorii, okresy te zalicza się tak jak zatrudnienie w I kategorii zatrudnienia. W świetle art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Dz. U. z 2004r., Nr 241, poz. 2416, ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powyższej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318, ze zm.) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu za służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. W myśl § 5 ust. 1 tego rozporządzenia żołnierzowi wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z przepisów tych wynika, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. Jeżeli było to zatrudnienie wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 1-6 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, to również okres służby wojskowej uważany był za takie samo zatrudnienie, a żołnierz był traktowany jak pracownik wykonujący pracę wymienioną w powołanym przepisie. Stąd też Rada Ministrów upoważniona była do zajęcia stanowiska odnośnie odbytej zasadniczej służby wojskowej i odpowiedniego jej zakwalifikowania do zatrudnienia w pierwszej kategorii w rozumieniu art. 11 ust. 2. W konsekwencji § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku nadal mieścił się w zakresie ustawowego upoważnienia.

Praca wnioskodawcy – przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej i po jej zakończeniu – stanowiła pracę zaliczoną do pierwszej kategorii zatrudnienia według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczenia pracowników do kategorii zatrudnienia. W myśl § 5 zdanie drugie tego rozporządzenia, jeżeli pracownik bezpośrednio przed okresami wymienionymi w art. 8 dekretu wykonywał

zatrudnienie w I kategorii, okresy te zalicza się tak jak zatrudnienie w I kategorii zatrudnienia. Jednym z okresów wymienionych w art. 8 ust. 1 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 roku była służba w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 roku (pkt 4). Zatem stosownie do tych przepisów, okres zasadniczej służby wojskowej wnioskodawcy zaliczał się do pracy w pierwszej kategorii zatrudnienia. W dniu 1 stycznia 1980 roku weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 13, poz. 86, ze zm.), a jego § 9 stanowił, że pracownicy, którzy z tytułu zaliczenia ich pracy do pierwszej kategorii zatrudnienia nabyli uprawnienia na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują te uprawnienia. Kolejne rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.) zasadę tę powtórzyło w § 19 ust. 2, zgodnie z którym prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979r., Nr 13, poz. 86 i z 1981r., Nr 32, poz. 186) uważa się prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4. Podstawę prawną dochodzonej emerytury stanowi art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku (III ZP 30/01, OSNAPIUS 2002, nr 10, poz. 243) Sąd Najwyższy przyjął, że za przepisy dotychczasowe należy uważać przepisy powołanego rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, ze zm.). Ustawa ta utraciła moc z dniem 1 stycznia 1999 roku tj. od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która z kolei nie zawiera analogicznego upoważnienia. Tym samym przepis art. 194 ustawy o FUS stanowiący, że do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw dotychczasowych, nie jest podstawą prawną zachowania mocy obowiązującej powołanego rozporządzenia. Zawarte zaś w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, może odnosić się tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachował również moc przepis § 19 ust. 2 rozporządzenia.

Przedstawiona powyżej wykładnia, o ocenie Sądu, nie nasuwa wątpliwości, że okres odbytej zasadniczej służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach, który po zakończeniu służby zgłosi swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo, jak wykonywanie takiej pracy. Skoro zatem okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Stanowisko takie znalazło potwierdzenie w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Biul. SN 2013/10/24, M.P.Pr. (...)-101, zob. też. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13, LEX nr 1408683/.

Podkreślić należy, że wnioskodawca został powołany do zasadniczej służby wojskowej w czasie trwania zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w Ł. i po zakończeniu (w dniu 15 października 1975 roku) służby wojskowej podjął pracę w dniu

6 listopada 1975 roku na uprzednio zajmowanym stanowisku elektromontera, a zatem został zachowany wymagany 30 dniowy termin zgłoszenia powrotu do pracy po odbyciu służby.

Reasumując Sąd przyjął, iż wnioskodawca posiada okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 19 listopada 2014 roku, wiek 60 lat uzyskał w dniu 18 grudnia 2014 roku, a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 18 grudnia 2014 tj. od osiągnięcia wieku 60 lat.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Natomiast na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 11 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych do dnia 31 lipca 2015 roku), w związku z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490), mając na uwadze, że zgodnie z § 21 obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 roku rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2015 r, poz. 1804) - do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi i protokołami rozpraw zgodnie z wnioskiem.

30.05.2016r.